



**ՀԱՆՈՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ
ՈՐՈՇՈՒՄԸ**

2018 ԹՎԱԿԱՆԻ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 28-ԻՆ ՍՏՈՐԱԳՐՎԱԾ «ԱՆԿԱԽ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍՆԱԿԻՑ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ՝ ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ՈԼՈՐՏՈՒՄ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐՈՒՄ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳՐՈՒՄ ԱՄՐԱԳՐՎԱԾ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ՝ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆԸ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԸ ՈՐՈՇԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԳՈՐԾՈՎ

Քաղ. Երևան

18 մայիսի 2021թ.

Սահմանադրական դատարանը՝ կազմով. Ա. Դիլանյանի (նախագահող), Վ. Գրիգորյանի, Հ. Թովմասյանի, Ա. Թունյանի, Ա. Խաչատրյանի, Ե. Խունդկարյանի, Է. Շաթիրյանի, Ա. Պետրոսյանի, Ա. Վաղարշյանի,

մասնակցությամբ (գրավոր ընթացակարգի շրջանակներում)՝

Կառավարության ներկայացուցիչ՝ Ոստիկանության պետի տեղակալ Ա. Ֆիդանյանի,

համաձայն Սահմանադրության 168-րդ հոդվածի 3-րդ կետի, 169-րդ հոդվածի 3-րդ մասի, ինչպես նաև «Սահմանադրական դատարանի մասին» սահմանադրական օրենքի 23, 40 և 74-րդ հոդվածների,

դռնբաց նիստում գրավոր ընթացակարգով քննեց «2018 թվականի սեպտեմբերի 28-ին ստորագրված «Անկախ պետությունների համագործակցության մասնակից պետությունների՝ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում հանցագործությունների դեմ պայքարում համագործակցության մասին» համաձայնագրում ամրագրված պարտավորությունների՝ Սահմանադրությանը համապատասխանության հարցը որոշելու վերաբերյալ» գործը:

Կառավարությունն իր՝ 2021 թվականի մարտի 4-ի N 270-Ա որոշմամբ 2018 թվականի սեպտեմբերի 28-ին ստորագրված «Անկախ պետությունների համագործակցության մասնակից պետությունների՝ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում հանցագործությունների դեմ պայքարում համագործակցության մասին» համաձայնագրում ամրագրված պարտավորությունների՝ Սահմանադրությանը համապատասխանության հարցը որոշելու նպատակով դիմել է Սահմանադրական դատարան: Հիշյալ որոշումը վարչապետը Սահմանադրական դատարան է ներկայացրել 2021 թվականի մարտի 11-ին:

Գործի քննության առիթը Կառավարության՝ 2021 թվականի մարտի 11-ին Սահմանադրական դատարան մուտքագրված դիմումն է:

Ուսումնասիրելով սույն գործով Կառավարության ներկայացուցչի գրավոր բացատրությունը, հետազոտելով վերոնշյալ համաձայնագիրը և գործում առկա մյուս փաստաթղթերը՝ Սահմանադրական դատարանը **Պ Ա Ր Զ Ե Ց**.

1. «Անկախ պետությունների համագործակցության մասնակից պետությունների՝ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում հանցագործությունների դեմ պայքարում համագործակցության մասին» համաձայնագիրը (այսուհետ՝ Համաձայնագիր) ստորագրվել է 2018 թվականի սեպտեմբերի 28-ին Դուշանբեում՝ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում հանցագործությունների դեմ արդյունավետ պայքարի ապահովման նպատակով:

2. Համաձայնագիրն ստորագրվել է Հայաստանի Հանրապետության, Ռուսաստանի Դաշնության, Տաջիկստանի Հանրապետության, Բելառուսի Հանրապետության, Ղազախստանի Հանրապետության, Ուզբեկստանի Հանրապետության և Ղրղզստանի Հանրապետության կողմից (այսուհետ՝ Կողմեր):

3. Կողմերը՝ Համաձայնագրին, ազգային օրենսդրությանը և այն միջազգային պայմանագրերին համապատասխան, որոնց մասնակիցն են իրենք, համագործակցում են՝ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում հանցագործությունների կանխարգելումը,

հայտնաբերումը, կանխումը, բացահայտումն ու քննությունն ապահովելու նպատակներով:

4. Համաձայնագիրն ուժի մեջ է մտել 2020թ. մարտի 12-ին. այն ուժի մեջ է Բելառուսի Հանրապետության, Ղազախստանի Հանրապետության, Ղրղզստանի Հանրապետության և Ուզբեկստանի Հանրապետության համար:

5. Հայաստանի Հանրապետությունը, փոխադարձության հիման վրա, Համաձայնագրով ստանձնում է, մասնավորապես, ներքոնշյալ պարտավորությունները.

- ձեռնարկել անհրաժեշտ կազմակերպական և իրավական միջոցներ՝ Համաձայնագրի դրույթները կատարելու համար (հոդված 2, կետ 2),

- ձգտել տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում հանցագործությունների դեմ պայքարի բնագավառում Հայաստանի Հանրապետության և Կողմերի օրենսդրության մոտարկմանը (հոդված 2, կետ 3),

- տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում որպես քրեորեն պատժելի ճանաչել դիտավորությամբ կատարված հետևյալ արարքները՝ տեղեկատվության ոչնչացում, բլոկավորում, ձևափոխում կամ պատճենահանում, տեղեկատվական (համակարգչային) համակարգի աշխատանքի խախտում՝ օրենքով պահպանվող համակարգչային տեղեկատվությանը չարտոնված մուտքի միջոցով, վնասաբեր ծրագրերի ստեղծում, օգտագործում կամ տարածում, համակարգչային համակարգի շահագործման կանոնների խախտում դրան հասանելիություն ունեցող անձի կողմից, ինչը հանգեցրել է օրենքով պահպանվող համակարգչային տեղեկատվության ոչնչացման, բլոկավորման կամ ձևափոխման, եթե այդ արարքն էական վնաս կամ ծանր հետևանքներ է առաջացրել (հոդված 3, կետ 1, ենթակետեր «ա», «բ», «գ»),

- տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում որպես քրեորեն պատժելի ճանաչել դիտավորությամբ կատարված նաև հետևյալ արարքները՝ գույքի հափշտակում՝ համակարգչային համակարգում մշակվող, մեքենայական կրիչներով պահվող կամ տվյալների փոխանցման ցանցերով փոխանցվող տեղեկատվությունը փոփոխելու միջոցով, կամ համակարգչային համակարգի մեջ կեղծ տեղեկատվություն ներմուծելու միջոցով, կամ օրենքով պահպանվող համակարգչային տեղեկատվությանը չարտոնված հասանել-

լիության հետ զուգորդմամբ, անչափահասի պատկերով պոռնկագրական նյութերի կամ պոռնկագրական առարկաների տարածում՝ «Ինտերնետ» տեղեկատվական-հեռահաղորդակցության ցանցի կամ էլեկտրոնային կապի այլ ուղիների օգտագործմամբ, պաշտպանված համակարգչային համակարգին կամ ցանցին չարտոնված հասանելիություն ստանալու հատուկ ծրագրային կամ ապարատային միջոցների պատրաստում՝ իրացման նպատակով, կամ իրացում (հոդված 3, կետ 1, ենթակետեր «դ», «ե», «զ»),

- տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում որպես քրեորեն պատժելի ճանաչել դիտավորությամբ կատարված նաև հետևյալ արարքները՝ հեղինակային իրավունքի օբյեկտ հանդիսացող համակարգչային համակարգերի և տվյալների բազաների ապօրինի օգտագործում, ինչպես նաև հեղինակության յուրացում, եթե այդ արարքն էական վնաս է պատճառել, սահմանված կարգով ծայրահեղական ճանաչված կամ ահաբեկչական գործունեության իրականացման կամ ահաբեկչության արդարացման կոչեր պարունակող նյութերի տարածում՝ «Ինտերնետ» տեղեկատվական-հեռահաղորդակցության ցանցի կամ էլեկտրոնային կապի այլ ուղիների օգտագործմամբ (հոդված 3, կետ 1, ենթակետեր «է», «ը»),

- ապահովել, որ Համաձայնագրի շրջանակներում Կողմերի համագործակցությունն իրականացվի անմիջականորեն իրավասու մարմինների միջև, ինչպես նաև սահմանել և Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելու համար անհրաժեշտ ներպետական ընթացակարգերի կատարման մասին ծանուցագիրը հանձնելիս ավանդապահին փոխանցել Հայաստանի Հանրապետության իրավասու մարմինների ցանկը, ցանկի փոփոխությունների դեպքում այդ մասին անհապաղ ծանուցել ավանդապահին (հոդված 4, կետեր 1 և 2),

- ապահովել, որ Համաձայնագրի շրջանակներում Հայաստանի Հանրապետության իրավասու մարմինները մյուս Կողմերի իրավասու մարմինների հետ համագործակցեն հետևյալ ձևերով՝ տեղեկատվության փոխանակում, այդ թվում՝ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում նախապատրաստվող կամ կատարված հանցագործությունների և դրանց հետ կապ ունեցող ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց վերաբերյալ, նշված ոլորտում հանցագործությունների կանխարգելման, հայտնաբերման, կանխման, բացահայտման և քննության ձևերի ու մեթոդների

վերաբերյալ, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում հանցագործությունների կատարման եղանակների վերաբերյալ, ինչպես նաև տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում հանցագործությունների կանխարգելման, հայտնաբերման, կանխման, բացահայտման և քննության հետ կապված հարցերը կարգավորող՝ Կողմերի ազգային օրենսդրության կամ միջազգային պայմանագրերի վերաբերյալ (հոդված 5, կետ «ա»),

- ապահովել, որ Համաձայնագրի շրջանակներում Հայաստանի Հանրապետության իրավասու մարմինները մյուս Կողմերի իրավասու մարմինների հետ համագործակցեն նաև հետևյալ ձևերով՝ տեղեկատվության ստացման գործում աջակցություն ցուցաբերելու մասին հարցումների կատարում, օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումներ անցկացնելու մասին հարցումների կատարում, համակարգված միջոցառումների ու գործողությունների պլանավորում և անցկացում՝ ուղղված տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում հանցագործությունների կանխարգելմանը, հայտնաբերմանը, կանխմանը, բացահայտմանն ու քննությանը, ինչպես նաև աջակցության ցուցաբերում՝ կադրերի նախապատրաստման ու որակավորման բարձրացման գործում, այդ թվում՝ մասնագետների ստաժավորման անցկացման, համաժողովների, սեմինարների ու ուսումնական դասընթացների կազմակերպման միջոցով (հոդված 5, կետեր «բ», «գ», «դ»),

- ապահովել, որ Համաձայնագրի շրջանակներում Հայաստանի Հանրապետության իրավասու մարմինները մյուս Կողմերի իրավասու մարմինների հետ համագործակցեն նաև հետևյալ ձևերով՝ տեղեկատվական համակարգերի ու ծրագրային արտադրանքի ստեղծում, որոնք ապահովում են տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում հանցագործությունների կանխարգելման, հայտնաբերման, կանխման, բացահայտման և քննության հետ կապված խնդիրների կատարումը, հրապարակումների ու գիտական հետազոտությունների արդյունքների փոխանակում, համատեղ գիտական հետազոտությունների անցկացում՝ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում հանցագործությունների դեմ պայքարի՝ փոխադարձ հետաքրքրություն ներկայացնող խնդիրների վերաբերյալ, ինչպես նաև տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում հանցագործությունների դեմ պայքարի վերաբերյալ նորմատիվ-իրավական ակտերի, գիտատեխնիկական գրականության փոխանակում (հոդված 5, կետեր «ե», «զ», «է»),

- ապահովել, որ Համաձայնագրի շրջանակներում Հայաստանի Հանրապետության իրավասու մարմինները մյուս Կողմերի իրավասու մարմինների հետ համագործակցեն նաև հետևյալ ձևերով՝ ծրագրային արտադրանքի ու որոշումների փոխանակում, որոնք օգտագործվում են տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում հանցագործությունների կանխարգելման, հայտնաբերման, կանխման, բացահայտման և քննության գործում, ինչպես նաև տվյալների համակարգչային համակարգերում պահվող տեղեկությունների պահպանվածության անհապաղ ապահովման մասին հարցում և փոխադարձ ընդունելի այլ ձևեր (հոդված 5, կետեր «ը», «թ», «ժ»),

- որպես հարցում ստացող Կողմ՝ ապահովել, որ Հայաստանի Հանրապետության իրավասու մարմինը ձեռնարկի բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ հարցում ուղարկող Կողմի իրավասու մարմնի կողմից նշված ժամկետներում հարցման լիարժեք և որակյալ կատարումն ապահովելու համար (հոդված 7, կետ 1),

- որպես հարցում ստացող Կողմ՝ ապահովել, որ հարցում ուղարկող Կողմի իրավասու մարմինն անհապաղ ծանուցվի հարցման կատարումը խոչընդոտող կամ կատարումն էապես ուշացնող հանգամանքների մասին (հոդված 7, կետ 2),

- հարցման կատարումը հարցում ստացող Հայաստանի Հանրապետության իրավասու մարմնի լիազորությունների շրջանակներում չգտնվելու դեպքում ապահովել, որ հարցում ստացող Հայաստանի Հանրապետության իրավասու մարմինն այն անհապաղ փոխանցի Հայաստանի Հանրապետության համապատասխան իրավասու մարմնին և այդ մասին ծանուցի հարցման նախաձեռնողին (հոդված 7, կետ 3),

- ապահովել, որ հարցում ստացող Հայաստանի Հանրապետության իրավասու մարմինը հարցում ուղարկող Կողմի իրավասու մարմնին հնարավորինս սեղմ ժամկետներում տեղեկացնի հարցման կատարման արդյունքների մասին (հոդված 7, կետ 7),

- ապահովել, որ Հայաստանի Հանրապետության իրավասու մարմիններն ապահովեն Համաձայնագրին համապատասխան ստացված տեղեկությունների, այդ թվում՝ հարցում ստանալու փաստի ու դրա բովանդակության գաղտնիությունը, եթե հարցում ուղարկող Կողմի իրավասու մարմինն անցանկալի է համարում դրա հրապարակումը (հոդված 8, կետ 1),

- ապահովել, որ հարցման կատարման ժամանակ գաղտնիության պահպանման անհնարինության դեպքում հարցում ստացող Հայաստանի Հանրապետության իրավասու մարմինն այդ մասին տեղեկացնի հարցում ուղարկող Կողմի իրավասու մարմնին՝ այդպիսի պայմաններում հարցման կատարման հնարավորության մասին որոշում ընդունելու համար (հոդված 8, կետ 2),

- ապահովել, որ հարցումը կատարելու արդյունքները չօգտագործվեն առանց հարցումը ստացող և դրանք տրամադրած Կողմի իրավասու մարմնի համաձայնության՝ դրանց հարցման և տրամադրման նպատակներից տարբեր այլ նպատակներով (հոդված 9, կետ 1),

- ապահովել, որ հարցում ուղարկող Հայաստանի Հանրապետության իրավասու մարմինը պահպանի հարցում ստացող Կողմի իրավասու մարմնի կողմից սահմանված՝ հարցման արդյունքների օգտագործման սահմանափակումները (հոդված 9, կետ 2),

- ապահովել, որ հարցում ուղարկող Հայաստանի Հանրապետության իրավասու մարմնի կողմից Համաձայնագրի հիման վրա ստացված տեղեկությունները երրորդ կողմին փոխանցելու դեպքում, առկա լինի տեղեկությունները տրամադրած՝ հարցում ստացող Կողմի իրավասու մարմնի նախնական գրավոր համաձայնությունը (հոդված 10):

Համաձայնագրով սահմանվում է, որ վերջինիս ուժի մեջ մտնելու օրվանից Համաձայնագրի մասնակից պետությունների միջև հարաբերություններում «Անկախ պետությունների համագործակցության մասնակից պետությունների՝ համակարգչային տեղեկատվության ոլորտում հանցագործությունների դեմ պայքարում համագործակցության մասին» 2001 թվականի հունիսի 1-ի համաձայնագրի գործողությունը դադարում է (հոդված 17, կետ 2):

Ելնելով գործի քննության արդյունքներից և ղեկավարվելով Սահմանադրության 168-րդ հոդվածի 3-րդ կետով, 170-րդ հոդվածի 1-ին և 4-րդ մասերով, «Սահմանադրական դատարանի մասին» սահմանադրական օրենքի 63, 64 և 74-րդ հոդվածներով՝ Սահմանադրական դատարանը **Ո Ր Ո Շ Ե Ց**.

1. 2018 թվականի սեպտեմբերի 28-ին ստորագրված «Անկախ պետությունների համագործակցության մասնակից պետությունների՝ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում հանցագործությունների դեմ պայքարում համագործակցության մասին» համաձայնագրում ամրագրված պարտավորությունները համապատասխանում են Սահմանադրությանը:

2. Սահմանադրության 170-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ սույն որոշումը վերջնական է և ուժի մեջ է մտնում հրապարակման պահից:

ՆԱԽԱԳԱՀՈՂ



Ա. ԴԻԼԱՆՅԱՆ

18 մայիսի 2021 թվականի
ՍԴՈ - 1596